

Győri Ítélőtábla

Pf.I.20.128/2020/6/I.

A Győri Ítélőtábla a Kummer Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kummer Ákos ügyvéd; Helység3,.) által képviselt **felperes** (Helység2,.) **felperesnek** dr. Kovátsits László ügyvéd (Helység4,.) által képviselt **alperes** (cím1.) **alperes** ellen személyiségi jogok megsértésének megállapítása iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2020. július 8. napján kelt 26.P.20.102/2020/13. számú ítélete ellen az alperes 14. sorszám alatt benyújtott fellebbezése tárgyában 2020. október 22. napján megtartott tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítélet a bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja, a keresetet teljes egészében elutasítja.

Mellőzi az elsőfokú ítélet perköltség viselésére irányuló rendelkezéseit.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek mindkét fokú eljárás perköltségeként együttesen 190.500,- (Egyszázkilencvenezer-ötszáz) Ft-ot.

A feljegyzett kereseti és fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes 2019. február 24-én az Televízió1 politikai műsorában – egyebek mellett – a felperes helyzetével kapcsolatosan tett nyilatkozatot az európai parlamenti választásokra történő felkészülés jegyében. Ebben a körben az alperes előadta azt, hogy a felperes a tagságának csaknem a felét elveszítette a 2018-as országgyűlési választások óta.

Az alperesnek fenti nyilatkozatát több más sajtószerv is átvette, így a www.folyoirat1.hu, a www.hirportal5.hu, a www.folyoirat3.hu, www.hirportal4.hu, www.hirportal6.hu, www.folyoirat7.hu, www.folyoirat8.hu portálok is azzal a főcímmel, hogy a Jobbik számára a lét a tét.

A felperes a fenti közlés miatt a Fővárosi Törvényszéken sajtóhelyreigazítás iránt pert indított a Folyóirat1 online szerkesztősége és a Folyóirat1 Kiadói Kft-vel szemben, a sajtóhelyreigazítási eljárásban – miután a sajtószerv az alperesi kijelentés valóságtartalmát bizonyítani nem tudta - a Fővárosi Törvényszék a 18.P.20.810/2019/10. sorszám alatti ítéletével – amelyet a Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.538/2019/5-II. szám alatti ítéletével helybenhagyott – kötelezte a Folyóirat1 online szerkesztőségét azon helyreigazítás közzétételére, hogy a Folyóirat1 valótlanul híresztelte, miszerint a 2018 áprilisi országgyűlési képviselő választás óta a felperes-at tagságának csaknem fele elhagyta. Mindkét ítélet indokolásában rögzítésre került, hogy a Jobbikból a 2018-as választások, illetőleg 2018 novembere óta mintegy 800 fő lépett ki, amely a taglétszám kb. 6%-a, azaz a bizonyíthatóan kilépett tagok száma meg sem közelíti a taglétszám felét, amely a felperes állítása szerint 13.000 fő volt, és amelyet ugyan az alperesek a sajtóhelyreigazítási perben vitattak, de cáfolatra alkalmas bizonyítást felajánlani nem tudtak.

* * *

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát.

Az elégtétel-adás körében kérte az alperes kötelezését akként, hogy levél formájában fejezze ki sajnálkozását az elkövetett jogsértés miatt.

A fentiekén túl 500.000,- Ft sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A jogi érvelése körében felhívta a Ptk. 2:42. § (2) bekezdését, 2:43. § d) pontját, 2:45. § (2) bekezdését és a 2:51. § (1) bekezdés a) pontját.

Kifejtette, hogy az alperes sérelmezett közlése nem véleménynyilvánítás, nem megtörtént tényekből levont okszerű következtetés, hanem bizonyítható tényállítás, amelynek igaz vagy hamis volta tekintetében egyértelműen állást lehet foglalni.

Az állításnak valóságalapja nincs és nyilvánvalóan súlyosan sértő is a felperesre nézve, akinek politikai pártként a szervezeti felállása erősségében ölt testet az ereje, a valótlan tényállítás éppen ezt a szervezeti erőt érinti.

Rámutatott arra is, hogy ugyan közszereplői mivoltával, és azzal is tisztában van, hogy tevékenységével összefüggésben a véleményalkotás során egy fokozottabb tűrési kötelezettség terheli, azonban a tűrési kötelezettség még esetében sem terjed ki a hamis tényközlésre; valótlan és sértő kijelentést tenni közszereplőről sem lehet. A bizonyíthatóan

hamis tények nem állnak alkotmányos védelem alatt, a tények meghamisítása alkotmányosan nem védett érték.

A sérelemdíj vonatkozásában előadta, hogy a sérelmezett alperesi állításokkal összefüggésben a felperes megítélése hátrányosan változott a közvélemény előtt, ennek a felperesre nézve negatív hatásai köztudomású tények, a jogsértés súlya ráadásul kiemelkedő, hiszen az EP választási kampány előtt hangzott el az alperes részéről a valótlan-ságot tartalmazó kijelentés, amely adott esetben a felperes esélyeit csökkentette a kampányban. Rámutatott a felperes arra is, hogy az alperes politikai elemzőként nyilatkozott a felperesről, így a laikusnak tekintendő televíziónézők nagyobb hitelt adnak a szavainak.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte.

Kifejtette, hogy a politikai elemzői tevékenysége során rendelkezésre álló adatok megismerése alapján fogalmazott meg véleményt és a véleménynyilvánítás szabadsága az Alaptörvényből eredően megilleti. Az alperesi közlésre a tágabb értelemben vett közélet körében került sor, az a közügyek szabad vitatását érinti.

A közszereplők esetében a véleménynyilvánítás jogának határai tágabban vonhatók meg a magánszemélyekhez képest és a sajtóban megjelent tényállításokból logikus következtetésként vonta le azt, hogy a felperes tagságának csaknem a fele távozott.

Kiemelte, hogy a magyar sajtóban hamarabb, már 2018-ban jelent meg cikk arról, hogy a Jobbik tagsága megfogyatkozott. Ennek alátámasztására több cikket, szemelvényt csatolt.

Fentiek tükrében arra mutatott rá, hogy a felperes legfeljebb valótlan tény híresztelése, vagy való tény hamis színben való feltüntetése tekintetében terjeszthet elő kereseti kérelmet, valótlan tényállítás körében nem.

* * *

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy az Televízió1-nak 2019. február 24-én tett nyilatkozatában valótlanul állította a felperesről, hogy a 2018. országgyűlési választások óta a felperest tagságának csaknem a fele elhagyta.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül a fenti jogsértést konkrétan megjelölő levélben fejezze ki sajnálkozását az elkövetett jogsértés miatt.

Feljogosította a felperest, hogy a fenti levelet nyilvánosságra hozza.

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 200.000,- Ft sérelemdíjat, valamint 225.000,- Ft perköltséget.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 75.000,- Ft perköltséget.

Kimondta, hogy a feljegyzett 36.000,- Ft illetéket az Állam viseli.

Határozata indokolásában - a Ptk. 2:43. § d) pontjára és a 2:45. § (2) bekezdésére utalással - az alperes alaki védekezésével szemben kifejtette, hogy a keresetlevél egyértelműen tartalmazza a tényalapot, így a sérelmezett állítást, továbbá a jogszabályi hivatkozást és a jogi érvelést is. A jogkövetkezmények levonása körében pedig a kereseti kérelem megfelel a bírói gyakorlatnak, nem tartalmaz végrehajthatatlan kérelmet.

A törvényszék álláspontja szerint a sérelmezett alperesi kijelentés – a felperes a tagságának a felét elveszítette 2018. április és 2019. február között – tényállításnak minősül. Maga az alperes erősítette meg a személyes meghallgatása során, hogy ezt a tényállítást részben különböző – közelebbről meg nem határozott – matematikai módszerek alapján tette, figyelemmel a felperes legfőbb döntéshozó szervének taglétszámára, küldöttgyűlésére és egyébként a sajtóban megjelenő egyéb hírekre. Véleménynyilvánításnak itt az alperesnek azon kijelentése minősülhet, hogy éppen azon ténybeli alapból fakadóan, hogy a felperes a tagságának a felét elveszítette, számára már a lét a tét.

Az elsőfokú bíróság szükségtelennek tartotta a felperes kötelezését a taglétszám nyilvántartás benyújtására, figyelemmel arra, hogy a sajtóhelyreigazítási perben megállapításra került az, hogy milyen számadatokat kell figyelembe venni a felperes taglétszámának meghatározásakor. Eszerint a Jobbikból a 2018-as választások, illetőleg 2018 novembere óta mintegy 800 fő lépett ki, amely a taglétszám kb. 6%-a, azaz a bizonyíthatóan kilépett tagok száma meg sem közelíti a taglétszám felét, amely a felperes állítása szerint 13.000 fő volt, és amelyet ugyan az alperesek a sajtóhelyreigazítási perben vitattak, de cáfolatra alkalmas bizonyítást felajánlani nem tudtak.

Az a körülmény, hogy az alperes több sajtóterméket is csatolt, amelyekben a felperes taglétszámának csökkenéséről van szó, a törvényszék megítélése szerint azért súlytalan, mert amennyiben az alperes mástól átvett valótlan hírt híresztel, az ugyanúgy alapja a személyiségi jogi jogvédelemnek. Jelen esetben azonban éppen az alperes személyes nyilatkozatára figyelemmel a törvényszék azt állapította meg, hogy az alperes önálló, saját tényállítása volt az, amely szerint a felperes tagságának a fele szűk egy esztendő alatt lemorzsolódott.

Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a felperes közszereplő mivolta sem jelenti azt, hogy róla valótlan és sértő kijelentéseket lehetne tenni. A bizonyíthatóan hamis tények nem állnak alkotmányos védelem alatt (7/2014. (III.7.) AB Határozat).

Az objektív szankciók alkalmazása körében a törvényszék osztotta a felperes álláspontját abban a körben, hogy azok kellően meghatározottak és precízek, illetőleg a bírói gyakorlattal is összhangban állnak, így annak megfelelően a jogsértés megállapításán túl kötelezte az

alperest, hogy sajnálkozását levél formájában fejezze ki, illetőleg ennek nyilvánosságra hozatalára is feljogosította a felperest.

A sérelemdíj körében az elsőfokú bíróság - a Ptk. 2:52. § (1), (2) és (3) bekezdésére utalással – kifejtette, hogy az alperes által elkövetett jogsértés jelentős súlyú, alkalmas volt a felperes megítélésének negatív irányú befolyásolására. Az is megállapítható, hogy az alperes nem tanúsított kellő körültekintést a nyilatkozata megtételekor, azaz a tényeknek nem járt utána, avagy valamilyen szakmai hiba folytán jutott téves következtetésre.

Fentiekkel együtt 200.000,- Ft sérelemdíj az, amely annak büntető funkciójára is figyelemmel arányban áll az elkövetett jogsértés súlyával, jellegével és alkalmas a sérelem reparálására az alkalmazott objektív szankciók mellett.

* * *

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet keresetnek részben helyt adó rendelkezésének a megváltoztatását, a kereset teljes elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-a alapján való hatályon kívül helyezését kérte. Utóbbi körében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges.

Kérte a felperes kötelezését az első- és másodfokú eljárással felmerült költségek megtérítésére.

A fellebbezésében az anyagi jogi felülbírálat körében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítás eredményét okszerűtlenül mérlegelte, erre tekintettel a tényállás módosításának, kiegészítésének van helye.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a sajtó-helyreigazítási perben hozott jogerős ítéleten alapul, holott az abban foglaltak az alperessel szemben semminemű következménnyel nem járhatnak, az alperes nem vett részt abban a perben. A fentiek ellenére a perbeli ítélet tényállása túlnyomórészt a sajtó-helyreigazítási perben született ítéleten alapszik.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte bizonyítékként azokat az alperes által csatolt újságcikkeket, melyek igazolják, hogy a magyar sajtóban már korábban, a sérelmezett közlést megelőzően cikkek jelentek meg arról, hogy a felperes taglétszáma megfelelő volt. A cikkek tényközlései megalapozzák azt az alperesi következtetést, hogy a felperesi taglétszám csaknem megfelelő volt, tehát az alperes alappal hivatkozott arra, hogy a sérelmezett közlés következtetésnek minősül.

Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor úgy foglalt állást, hogy mindegy, hogy valótlan tény állítása vagy valótlan tény híresztelése miatt állapítja meg a jogsértést az alperes terhére. A bíróság ugyanis kötött a kereseti kérelemhez, az pedig a kereset elutasításához vezet, ha a kereseti kérelem nem megfelelően jelöli meg az alperesi cselekvőséget. Utalt arra is, hogy a politikai elemzői tevékenység több annál, hogy az elemző mástól hírt

vegyen át, és azt híresztelje. Harmadsorban arra hivatkozott, hogy az alperes bizonyította, hogy a felperes alapszabálya alapján, matematikai módszerek alkalmazásával arra a következtetésre jutott, hogy a felperes létszáma csaknem megfeleződött, vagyis kellő körütekintéssel járt el a politikai elemzői véleményének kifejtése során.

A fentiekre tekintettel hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás egyrészt nem meríti ki a perben felmerült és bizonyított tények teljes körét, másrészt teljesen szükségtelen tényeket is tartalmaz, amikor a sajtóhelyreigazítási perben született ítéletet a tényállás elemévé teszi. Amennyiben utóbbira a bíróság hivatkozni kívánt volna, akkor azt legfeljebb a jogi indokolása körében kellett volna elhelyeznie.

Kiemelte, hogy a törvényszék nem segítette elő, hogy az alperes a bizonyítási kötelezettségének eleget tudjon tenni. Az alperes bizonyítani kívánta, hogy a felperesi párt országos tagsága közel felére csökkent, ezért a Pp. 199. § (5) bekezdése alapján kérte a felperest a létszámadatok közlésére. A felperes ezzel kapcsolatos nyilatkozatának eredményeképpen a törvényszék köteles lett volna a Pp. 265. § (3) bekezdése szerint az alperes által bizonyítandó tény – a felperes taglétszáma 2018. április 8-án legfeljebb 10.374, 2019. február 24-én legfeljebb 5187 fő volt – valósnak elfogadni.

A kifejtettek szerint az alperes az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást hiányosnak, a per adataival ellentétesnek minősítette, amely aztán helytelen jogi minősítést és téves ítéleti rendelkezést eredményezett.

Kérte a tényállás annak megállapításával való módosítását, hogy a 2018-as parlamenti választást követően a felperes szervezeti és politikai válságba került, ennek hatására több ismert politikus elhagyta a pártot, a kivált tagok az újonnan megalakult radikális pártba, a Mi Hazánk Mozgalomba léptek át. A felperes által sérelmezett közlést megelőzően a magyar sajtóban cikkek jelentek meg a felperes taglétszámát illetően (Folyoirat2-k, 2018. június 16., Négyezer tagja sincs a Jobbiknak; a felpereshez közel álló hírportál5: A párt "felezési ideje" tehát kevesebb, mint fél év; Folyoirat2-k, 2018. június 14., Taglétszámháború tört ki a Jobbikban).

Kérte annak tényállásbeli rögzítését, hogy a felperes nem hozta nyilvánosságra az országos taglétszáma csökkenését.

Kérte a tényállás azzal való kiegészítését is, hogy az alperes politológus végzettségű politikai elemző, aki közéleti szereplőként rendszeresen elemzi a magyarországi reálpolitikai folyamatokat és arról a rendelkezésére álló tényadatok alapján elemzői véleményt mond.

Kérte a sérelmezett kijelentését tartalmazó beszélgetésből az általa elmondottak pontos idézését, mely szerint "Ami miatt igazából komoly nehézségekkel néz szembe a Jobbik, az sokkal inkább az, hogy a 2018. áprilisához képest a frakcióját négy országgyűlési képviselő is elhagyta, az országos párttagságból most már azt mondhatjuk, hogy csak nem a fele távozott a pártnak, és a Mi hazánk mozgalomban folytatja ugye a munkáját".

Az alperesi fellebbezés szerint a helyesen megállapított tényállásból az elsőfokú bírósághoz képest eltérő jogi következtetés levonásának van helye.

Az alperes közéleti szereplő, a felperes pedig közszereplő. Az alperes a kellő ténybeli alappal alátámasztott következtetését, elemzői véleményét tolmácsolta, a "csaknem" kifejezés egyrészt azt a bizonytalanságot jelezte, hogy nem lehet politikai elemzőként pontosan meghatározni a kivált tagok számát, másrészt azt is jelentette, hogy a felperes a tagságának több, mint felét bizonyosan megtartotta. Az alperes nem beszélt a 2018-as országgyűlési választásokról, így a kereseti kérelem és a bírósági ítélet rendelkező része e körben egyaránt jogellenes tartalommal bír.

Az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben az alperes egyszerű matematikai műveletekkel (összeadást és kivonás) vezette le, hogy a küldöttek létszáma alapján milyen taglétszámot kell számolni a felperesnél. A matematikai összefüggéseket a felperes nem cáfolta.

Hangsúlyozta az alperes, hogy a tényekből levont helyes vagy esetleg helytelen következtetését nem helyezik a jogellenesség talajára a felperesnek a kongresszusról való távolmaradás körében kifejtett indokai.

Mellőzni kérte az ítélet indokolásából az elsőfokú bíróságnak "a lét a tét" mondatrésszel kapcsolatos megállapítását, tekintettel arra, hogy ez a kijelentés nem tárgya a pernek.

Az alperes hangsúlyozta, hogy a törvényszék alaptalanul hivatkozott a PK. 14. számú állásfoglalásra, mert az alperes nem tényt állított, hanem elemzői véleményét közölte, mégpedig a tőle elvárható figyelmet és körültekintést tanúsítva.

A Ptk. 2: 45. § (2) bekezdésére utalással kifejtette, hogy sértő jelleg hiányában a valótlan tényállítás sem vonhat maga után elmarasztalást, ugyanakkor a bíróság ítélete a sértő jelleget nem határozza meg. Nem derül ki az sem az ítéletből, hogy a jogsértés mi miatt volt alkalmas a felperes megítélésének negatív irányú befolyásolására. A felperes semmilyen bizonyítékkal nem támasztotta alá, hogy az alperesi vélemény közlése milyen hátránnyal járt a felperesre.

Csak a bizonyíthatóan hamis tények nem állnak alkotmányos védelem alatt. A bizonyíthatóságot azonban az elsőfokú bíróság nem biztosította az alperes számára. A bizonyítási indítványhoz nélkülözhetetlen adatokkal kizárólag a felperes rendelkezik.

Érvelése szerint a perbeli esetben értékítéletet megjelenítő véleménynyilvánításra került sor, amelyek az EJEB gyakorlatában a véleményszabadság magas szintű védelmet élvezik.

A "vékony ténybeli alapok" vitathatatlanul jelen voltak az elemzői vélemény kinyilvánításakor: az alperes számításai, valamint a sajtóban megjelent cikkekben közölt tényadatok alapján okszerűen levonható volt a taglétszámcsökkenésére irányuló következtetés.

Az adatközlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükrözte.

Utalt a fellebbezés a 13/2014 (IV.18.) AB határozatban kifejtettekre, melyek szerint a közügyeket érintő véleménynyilvánítás szabadsága a valónak bizonyult tények tekintetében korlátlanul, míg a hamis tény állításával vagy híresztelésével szemben már csak akkor véd, ha a híresztelő nem tudott a hamisságról és a foglalkozása által megkívánt körültekintést sem mulasztotta el.

Az alperes a PK. 12. számú állásfoglalásra figyelemmel azt is hangsúlyozta, hogy a sérelmezett közleményt a maga egészében, szövegösszefüggéseire figyelemmel kell vizsgálni.

A felperes sem vitatta, hogy sokan lépte ki és kerültek a Mi hazánk mozgalomba.

A 7/2014 (III. 7.) AB határozatban hivatkozott ún. Sullivan-teszt alapján vizsgálni kell, hogy a közlő rosszhiszemű volt-e, azaz tudatában volt-e annak, hogy állítása valótlan tény tartalmazott, vagy azért nem tudott annak valótlanágáról, mert igazságtartalmának vizsgálatakor súlyosan gondatlanul járt el.

Nem vonható le olyan következtetés, hogy az alperes tudott volna az elemzői véleménye megfogalmazásakor arról, hogy valótlan ténybeli alapot vett volna figyelembe, vagy súlyosan gondatlanul járt volna el. Arra nem gondolhatott, hogy azért volt kevesebb küldött a 2018. szeptemberi kongresszuson, mert a felperes magyarázata szerint nem minden szervezet delegált jelöltet.

A törvényszék nem fejtette ki annak részleteit, hogy miben nem tanúsított kellő körültekintést az alperes a nyilatkozata megtételekor, mindemellett a bíróság szerint sem súlyos gondatlanság terheli az alperest, figyelemmel arra, hogy ma sem látható, és ma sem tudható, hogy a felperes országos taglétszáma hogyan alakult a két kongresszus közötti kilépési hullám hatására.

A fellebbezés szerint amennyiben egy politikai elemző a reálpolitikai folyamatokat elemezve ki van téve egyes mondatai vagy mondatrészei miatt bírósági eljárásoknak, akkor a közéleti vitában elhangzott vélemények szabadsága megszűnik. A körülmények helyes értékelése alapján csak azt lehet megállapítani, hogy az alperesi vélemény közlése a közügyek szabad vitatását érinti, így a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi.

A való tényekből az érintett által levont tartalmi következtetés, amennyiben az nem okszerűtlen, jóhírnév-sértés megállapítására nem ad alapot (EBH. 2011. 2396).

Utalt a Kúria Pfv.IV.20.570/2020/6. számú határozatára, mely az értékítélet körében nevesíti a valós alapon nyugvó véleménynyilvánítás esetét.

Kifogásolta a fellebbezés, hogy az elsőfokú bíróság a Ptk. 2: 44. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére nem vizsgálta a sérelmezett közlés szükségessége vagy sürgőssége, arányossága vagy aránytalansága kérdéskörét.

Az alperes fellebbezésében kifejtette, hogy a törvényszék nem járt el mérlegelési jogkörében, de amennyiben a másodfokú bíróságnak ettől eltérő lenne az álláspontja, akkor kérte az elsőfokú bíróság döntésének a már kifejtettek alapján való felülmérlegelését.

Kérte az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének, illetve eljárásának az anyagi pervezetés tekintetében való felülvizsgálatát, a helyes anyagi pervezetés elvégzését, szükség esetén lehetőség biztosítását az alperesnek arra, hogy perfelvételi nyilatkozatot terjesszen elő, továbbá ezekhez kapcsolódóan kérte a szükséges bizonyítás lefolytatását.

Arra az esetre, amennyiben úgy ítéli meg a másodfokú bíróság, hogy a felektől és az elsőfokú bíróságtól is eltérő jogértelmezést fogad el, úgy további bizonyítás elrendelését kérte.

A Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti eljárásjogi felülbírálat körében kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet hiányos jogi indokolást tartalmaz, abból nem állapítható meg, hogy a kérdéses tényállási elemek mérlegelésénél melyiket, milyen okból, milyen bizonyítékok vagy körülmények alapján találta valószínűsítettnek, és az alperes ezt vitató álláspontját, bizonyítékait miért nem fogadta el.

Megítélése szerint a fenti hiányosságok a fellebbezés érdemi elintézésének akadályát képezik, az elsőfokú határozat olyan orvosolhatatlan formai hiányosságban szenved (különösen a tényállás megállapítása terén), amely miatt az ítélet az érdemi felülbírálatra nem alkalmas.

Az alperes az elsőfokú eljárásban előadott alaki védekezésével kapcsolatosan kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a keresetlevélben foglalt felperesi nyilatkozatok hiányosságai, nem kellő részletezettsége ellenére sem hatott a Pp. 237. § (1) bekezdésében foglaltak szerint közre abban, hogy a felperes a perfelvételi nyilatkozatának hibáit kijavítsa. Az elsőfokú bíróság ítéletében nem érintette az alperes kifogásában felhozottakat, azokat egyenként és összességében sem értékelte.

Nem érvényesült az elsőfokú bíróság közrehatása a perfelvétel során, továbbá a bizonyítási szükséghelyzetre vonatkozó indítványt is mellőzte, az alperes által felajánlott bizonyítást és a csatolt okirati bizonyítékokat a tényállás megállapítása során a törvényszék nem értékelte.

Hangsúlyozta, hogy a Pp. 263. § (2) és a 264. § (1) bekezdése értelmében az ítéletben hivatkozott, más polgári perben meghozott ítéletek az elsőfokú bíróságot nem kötötték.

Az alperes a kifogásolt közlés politikai közbeszéd alapját bizonyította (a sajtóban megjelent cikkek 2018-ban), azonban azt az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, illetve bizonytalanságának hangot adva akként érintette, hogy ha mégis híresztelés valósult volna meg, azt is szankcionálja a Ptk.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett indokok alapján az alperes nem tudja megállapítani, hogy milyen jogi indokok alapján lett pervesztes, mert azt az ítélet jogi indokolási része nem tartalmazza. Az alperes által hivatkozott alapjogi réteggel kapcsolatos jogi álláspontját a törvényszék egyáltalán nem fejtette ki, és az alperes érdemi ellenkérelmében kifejtett védekezéséről nem nyilvánított véleményt.

Az alperes fellebbezésében megsértett anyagi jogszabályként az EJEE 10. cikkét, az Alaptörvény IX. cikk (1) és (4) bekezdését a 7/2014. (III.7.) AB határozatot, a 13/2014 (IV.18.) AB határozatot, a 36/1994 (VI. 24.) AB határozatot, a Ptk. 2: 42. § (1) bekezdését, a 2: 43. § d) pontját, a 2: 44. § (1) és (2) bekezdését, a 2: 45. § (2) bekezdését, a 2: 52. § rendelkezéseit, valamint a PK. 12. és 14. számú állásfoglalást jelölte meg.

A megsértett eljárási jogszabályként a Pp. 183. § (1) bekezdését, a 199. § (5) bekezdését, a 237. § (1) bekezdését, a 263. § (1) és (2) bekezdését, a 264. § (1) és (2) bekezdését, a 265. § (2) és (3) bekezdését, a 266. § (1) bekezdését, a 276. § (5) bekezdését, a 279. § (1) és (3) bekezdését, valamint a 346. § (3), (4) és (5) bekezdését jelölte meg.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet azzal a pontosítással való helybenhagyását kérte, hogy az alperes által a felperes javára fizetendő perköltség összegét az ítéltábla 38.100 Ft-ra mérsékelje. Kérte az alperesnek a másodfokú eljárásban felmerült perköltség megfizetésére kötelezését.

Kiemelte, hogy megítélése szerint az elsőfokú bíróság a perben sem anyagi, sem eljárási jogi szabálysértést nem vétett. A bizonyítékokat helyesen mérlegelte, helyes tényállást állapított meg és helyes jogi következtetésre jutott.

Hangsúlyozta, hogy a sérelmezett közlését az alperes nem tudta bizonyítani. A Pp. 265. § (3) bekezdésének alkalmazhatóságára irányuló fellebbezési érveléssel kapcsolatosan kifejtette, hogy a felperes megtette a szükséges nyilatkozatát a perben.

Aki a nyilvánosság előttényt állít valakiről, elvárható, hogy maga tegyen meg mindent azért, hogy a kijelentéseit pontosak, tényekkel alátámaszthatók legyenek. Utalt a 7/2014 (III.7.) AB határozatban hivatkozott Sullivan-ügyre.

Az adott témában jártas szakértőként nyilatkozótól az várható el, hogy konkrét tényadatok, és ne sajtóhírek alapján tájékozódjon a közéleti kérdésekben.

Elfogadhatatlan az a típusú egyoldalú tájékozódás, amely a per tárgyát képező alperesi megnyilvánulásból kitűnik.

Nem volt helye a bizonyítási szükséghelyzetre vonatkozó szabályok alkalmazásának és ennek a másodfokú eljárásban sincs helye. A Pp. 265. § (2) bekezdés a) pontjának hiányzik az a feltétele, hogy az alperes a perben megismerni kívánt adatok megszerzéséhez szükséges intézkedéseket megtette volna. Ilyet az alperes meg sem kísérelt. A b) pontban foglalt

feltételek sem állnak fenn, mert, ha az alperes valóban azt gondolja, hogy a tényállítás bizonyítása nem lehetséges a számára, akkor eleve nem is szabadott volna a sérelmezett kijelentést közölnie.

A kifejtettekre tekintettel a Pp. 265. § (1) bekezdése értelmében a bizonyítás elmaradásának következményeit az alperesnek kell viselnie.

Az alperes nem járt el jóhiszeműen és a kellő körültekintés számára felróható elmulasztásából fakadó tévedésének a személyiségi jogi következményeit viselnie kell. A véleménynyilvánítás szabadsága csak a jóhiszemű nyilatkozót védi, a "vékony ténybeli alappal" sem rendelkezett a kijelentése, a 36/1994 (VI.24.) AB határozat szerint pedig a véleménynyilvánítás szabadsága csak az adott közlőtől elvárható gondosságot tanúsító személyt védi.

A felperes álláspontja szerint a törvényszék semmilyen eljárási hibát nem vétett az elsőfokú eljárás során. A felperes perfelvételi nyilatkozatai teljesen egyértelműek voltak, nem voltak sem hiányosak, sem egymással ellentmondóak, így a bíróságnak semmilyen közrehatási kötelezettsége nem volt. A törvényszék nem hagyott figyelmen kívül az alperesi védekezés érvrendszeréből semmit sem, az ítélet indokolása is megfelel a Pp. rendelkezéseinek.

A Pp. 83. § (3) bekezdésére utalással kifejtette, hogy a perbeli esetben a részleges pernyertesség szabályainak mellőzésére lett volna szükség. Ennek alapján a Pp. 83. § (2) bekezdése szerint az alperest a teljes felszámított felperesi perköltség megfizetésére kellett volna kötelezni. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság olyan összegű perköltséget ítélt meg a felperes javára, amely többszöröse az általa felszámítottnak, erre tekintettel a felperes a számára kedvezőbb, de a kifejtettek szerint jogszabálysértő rendelkezés módosítását, az alperes által fizetendő perköltség leszállítását kérte.

A felperes másodfokú eljárásra előterjesztett perköltségigényét részben vitatta, azt túlzottnak ítélte. Megítélése szerint az ott rögzített óradíj kirívóan túlzó, ugyanakkor annak felmerülését sem igazolta az alperes. A fellebbezés elkészítése legfeljebb öt munkaórába kerülhetett.

* * *

Az alperes fellebbezése alapos.

Az ítéltábla mindenekelőtt kiemeli, hogy az elsőfokú ítélet – a fellebbezés ez irányú utalásával szemben – nem szenved olyan orvosolhatatlan formai hiányosságban, mely alkalmatlanná tenné az érdemi felülbírálatra.

Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem vétett olyan lényeges, az ügy érdemi eldöntésére kiható eljárási szabálysértést, amelynek orvoslása a másodfokú eljárásban ne lenne lehetséges, így az alperesnek az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló – a Pp. 381. §-ára alapított – fellebbezési kérelme az alábbiak szerint nem alapos.

Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság akként, hogy a felperesnek a keresetlevélben foglalt nyilatkozatai nem szenvednek olyan hiányosságban, ami a perfelvételi eljárás írásbeli szakaszának lezárulta után is akadályát képezné a keresetlevél érdemi elbírálásának, és a bíróság részéről további anyagi pervezetést igényelne. A fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság e körben az álláspontja indokait is kifejtette, megállapítva, hogy a keresetlevél tartalmazza a tényalapot, így a sérelmezett állítást, továbbá a jogszabályi hivatkozást és a jogi érvelést, a jogkövetkezmények levonása körében előadott határozott kereseti kérelem pedig megfelel a bírói gyakorlatnak.

Alapítván az a fellebbezési érvelés is, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából nem lenne megállapítható, hogy az alperessel szemben milyen jogi indokok mentén adott részben helyt a törvényszék a felperesi keresetnek. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása ugyanis a kellő részletességgel kifejti, hogy a törvényszék az alperes vitatott nyilatkozatát tényállításnak minősítette, és azt is, hogy milyen okból. A fellebbezéssel ellentétben az alperes által előadott alapjogi védekezéssel kapcsolatosan is kifejtette a törvényszék az álláspontját, rámutatva arra, hogy a felperes közszereplő mivolta mellett sem biztosít a véleménynyilvánítás szabadsága a személyiségi jogi jogsértés következményeivel szemben védelmet annak, aki a közszereplőről bizonyíthatóan hamis tényt állít.

Az elsőfokú bíróság a személyiségi jogsértés alkalmazott objektív és szubjektív szankciójának körében is kifejtette indokait.

Az ítéltábla helytállóan ítélte ugyanakkor az alperesi fellebbezés arra irányuló érvelését, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 263. § (2) bekezdésének és a Pp. 264. § (1) bekezdésének, továbbá a Pp. 265. § (2) és (3) bekezdésének a megsértésével hozta meg határozatát, ezen eljárási szabálysértések azonban nem az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére adtak alapot, hanem a következményei az alább kifejtettek szerint az ítélet anyagi jogi felülbírlatára, az anyagi jognak való megfelelésségére hatottak ki.

Az elsőfokú ítélet anyagi jogi felülbírlata körében az ítéltábla mindenekelőtt kiemeli, hogy a Ptk. 2: 45. § (2) bekezdése értelmében a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, és e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel.

Az elsőfokú bíróság helytállóan minősítette az alperes felperes által sérelmezett nyilatkozatát tényállításnak. Az ellenkérelmében hivatkozott elemző, következtető tevékenységre és az annak alapjául szolgáló tényekre, adatokra (a felperesi alapszabály rendelkezéseinek és a felperesi kongresszuson jelenlévő küldöttek számának a párttagság létszámával kapcsolatos összefüggéseire) az alperes a kifogásolt nyilatkozatában egyáltalán nem utalt. A szövegkörnyezet egészét tekintve az alperes nyilatkozata nem következtetésként jelent meg, bármiféle, akár "vékony ténybeli alapokon" nyugvó véleménynek, értékítéletnek nem, kizárólag tényállításnak minősíthető. Utal arra is az ítéltábla, hogy az alperesi nyilatkozat nem minősül híresztelésnek, nem utal forrásokra, más sajtóhírekre, hanem saját megszólalásaként, megállapításaként tesz tényállítást. Erre figyelemmel az alperes kijelentése annak valótlanága esetén – bár a közügyeket érinti, de – nem élvezi a szabad véleménynyilvánítás oltalmát.

A fentiek mellett, az idézett törvényi tényállásra figyelemmel a továbbiakban a kereset elbírálásához nélkülözhetetlen volt a sérelmezett tényállítás valósága/valótlansága kérdésében való állásfoglalás.

A Pp. 265. § (1) bekezdésének a bizonyítási érdek általános szabályára irányuló rendelkezése szerint az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a felperes párttagságának létszámával kapcsolatos tényállítása megfelelt a valóságnak, hiszen ennek bizonyítása az alperes érdekében áll.

A Pp. 263. § (2) bekezdése értelmében a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban megállapított tényállás – a 264. §-ban foglaltak kivételével – nem köti. A 264. § kivételként az (1) bekezdésében a jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményeinek levonására irányuló polgári per esetére a büntetőeljárásban hozott jogerős határozat bizonyos tartalmi körét, a (2) bekezdésében a közigazgatási ügyben eljáró bíróságnak a közigazgatási tevékenység jogszerűségének kérdésében hozott jogerős döntését nevesíti, ezek a kivételes rendelkezések azonban a perbeli esetben nem irányadóak.

Helytállóan hivatkozott tehát mind az elsőfokú, mind a másodfokú eljárásban az alperes arra, hogy a jelen perben eljáró bíróságot a tényállás megállapítása körében a Fővárosi Törvényszéknek az elsőfokú ítélet tényállásában megjelölt sajtóperben hozott ítélete nem köti.

Az ítéltábla kiemeli, hogy az alperest a jelen perben nem foszthatja meg az eredményes védekezés alapjául szolgáló bizonyítás lehetőségétől egy olyan perben hozott ítélet, amelyben az alperes nem volt fél, így abban a perben nem állt módjában bizonyítania az állítása valóságtartalmát. Nem járhat terhelő jogkövetkezményekkel az alperesre az a körülmény, hogy a sajtóper alperese a bizonyítási érdekéből fakadó bizonyításnak nem tudott eleget tenni. Nem mellőzhető annak megfelelő figyelembevétele sem, hogy a hivatkozott ítélet tényállásának a megállapításához a bizonyítás sajtószerv általi elmulasztásának tényén túl csupán a felperes ez irányú nyilatkozata állt a sajtóhelyreigazítási keresetet elbíráló bíróság rendelkezésére, de ezt alátámasztó egyéb bizonyíték nem.

Ugyanakkor a perbeli esetben az alperes alappal hivatkozott a bizonyítási szükséghelyzet Pp. 265. § (2) bekezdés a) pontja szerinti feltételeinek fennállására. Eszerint a fél bizonyítási szükséghelyzetben van, ha valószínűsíti, hogy a bizonyítási indítványához nélkülözhetetlen adatokkal kizárólag az ellenérdekű fél rendelkezik, és igazolja, hogy az ezek megszerzéséhez szükséges intézkedéseket megtette.

Az alperes által bizonyítandó tény alapjául szolgáló nélkülözhetetlen adatokkal (a párttagság létszámadataival) kizárólag a felperes rendelkezik. Az 1989. évi XXXIII. törvény 1. §-ának, továbbá a 2011. évi CLXXV. törvény 4. § (1) bekezdése folytán a felperes esetében is irányadó 5. §-ának egyértelmű követelménye értelmében a felperes nyilvántartott tagsággal rendelkezik. Ezen rendelkezésekből levezethetően a felperesnek adatokkal kell rendelkeznie arról, hogy a perben releváns két időpontban hány fős tagsága volt, hány tagot tartott nyilván. Alaptalan az a védekezése, hogy ilyen nyilvántartás az adatvédelmi előírásokba ütközne, ugyanis a tagok személyes adatainak nyilvántartását nyilvánvalóan nem, de a saját

taglétszáma nyilvántartását a jogszabály írja elő. Amennyiben a felperes ilyennel mégsem rendelkezik, úgy ez – mint a működése körében felmerülő hiányosság – a felperes terhére esik.

Megállapítható az is, hogy az alperes az adatok megszerzéséhez szükséges intézkedéseket megtette, ugyanis az ellenkérelmében (P.20.310/2019/4. sz. beadvány 11. oldal) felhívást intézett a felpereshez a szükséges adatok közlése iránt, és azok közokirati, vagy teljes bizonyító erejű magánokirati bizonyítékkal való alátámasztása iránt. Az ítéltábla álláspontja szerint nem megalapozott az a felperesi hivatkozás, hogy a szükséges adatok kiadása iránt az alperesnek már a perindítást megelőzően intézkednie kellett volna, hiszen a perindításig, illetve a keresetlevél közléséig fel sem merült a bizonyítási szükséghelyzet, mint eljárásjogi intézmény alkalmazásának szükségessége, illetve az alperes kifogásolt állítása valóságtartalmának perben való bizonyítása.

Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy a bizonyítási szükséghelyzet a per eldöntéséhez szükséges tények bizonyítása körében alkalmazandó eljárásjogi intézmény, alkalmazásának szükségét – a jogszabályi feltételek fennállása esetén – a per léte teremti meg, az alkalmazása jogszabályi feltételeinek fennállását a per során kell vizsgálni és igazolni.

Az a felperesi hivatkozás, hogy az alperesnek az állítását megalapozó adatok beszerzéséről már a kifogásolt kijelentésének megtétele előtt gondoskodnia kellett volna, nem a bizonyítási szükséghelyzet eljárásjogi feltételeinek fennállása körében, hanem a személyiségi jogsértés megállapíthatóságának és esetlegesen a jogsértéshez fűződő szankciók alkalmazásának anyagi jogi feltételei körében lenne értékelendő.

A bizonyítás fenti speciális eljárásjogi helyzetét az elsőfokú bíróság az eljárás perfelvételi szakaszában helyesen ismerte fel, ennek megfelelően a P.20.310/2019/5. számú végzésében 30 napos határidővel felhívta a felperest a válasziratának előterjesztésére, és ebben egyebek mellett az ellenkérelem szerinti felhívásban feltüntetett bizonyíték szolgáltatására. Figyelmeztette egyidejűleg a felhívás elmulasztásának Pp. 203. § (2) bekezdés b) pontja szerinti jogkövetkezményeire is, azaz arra, hogy a felhívás elmulasztása esetén úgy kell tekinteni, hogy a felperes a keresete megalapozásához nem kíván, illetve nem tud az érintett perfelvételi nyilatkozat szerinti bizonyítékot vagy bizonyítási indítványt előterjeszteni.

A felperes a felhívásnak nem tett eleget, a taglétszámát semmivel nem bizonyította, arra hivatkozott, hogy ilyen adatokkal nem rendelkezhet, továbbá másodlagosan pusztán a sajtóperben hozott ítélet által rögzített nyilatkozatára utalt, állítva, hogy ott valós adatokat közölt.

Az alperes helytálló hivatkozása szerint a bizonyítási szükséghelyzetre tekintettel a felperest terhelte az alperesi tényállítás cáfolatára irányuló bizonyítás sikertelenségének következménye, tehát az, hogy a sikertelen felperesi bizonyítás következményeként a bíróság az alperes állítását fogadja el valónak (Pp. 265. § (3) bekezdés).

Az elsőfokú bíróság tévedett a bizonyítási szükséghelyzet Pp. 265. § (3) bekezdés alkalmazásának – az ellenérdekű fél által elmulasztott bizonyítás jogkövetkezménye levonásának – mellőzésével és a Pp. 263. § (2) bekezdésének figyelmen kívül hagyásával.

Ezen eljárási szabálysértések az elsőfokú bíróság által e körben megállapított tényállás okszerűtlenségét, ezáltal a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja értelmében az elsőfokú ítéleti tényállás részbeni módosítását alapozzák meg.

Az ítéltábla ennek megfelelően – a Pp. 265. § (3) bekezdése szerinti jogkövetkezményt alkalmazva – valóban fogadta el azt az alperesi tényállítást, hogy 2018 áprilisától (a parlamenti választásoktól) 2019. február 24-ig (az alperes kifogásolt nyilatkozatának megtételéig) a felperes párttagságának csaknem a fele távozott a pártból (azaz 2018. április 8-án legfeljebb 10.374 fő, 2019. február 24-én pedig legfeljebb 5.187 fő volt a felperes taglétszáma).

A fenti jogszabályi rendelkezések alkalmazása körében az ítéltábla utal arra is, hogy az alperesi tényállítás tekintetében kételye nem merült fel, figyelemmel arra, hogy a felperesi taglétszámmal kapcsolatosan a jelen per anyagává tett – kétségtelenül ellentmondásos – sajtóbeli megnyilatkozások, továbbá a taglétszám bizonyításának elhárítására irányuló felperesi védekezés együttesen nem az ez irányú alapos kétség előidézésére voltak alkalmasak.

Az ekként megváltoztatott tényállás, azaz a Ptk. 2: 45. § (2) bekezdésében megfogalmazott törvényi tényállás konjunktív feltételeinek részbeni hiánya az elsőfokú bíróságétól eltérő jogi következtetés levonását, a jóhírnév megsértésének megállapítására, egyúttal a további személyiségvédelmi (objektív és szubjektív) jogkövetkezmények alkalmazására irányuló kereset elutasítását alapozza meg.

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdésének második fordulata értelmében az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta, a keresetet teljes egészében elutasította, mellőzte az elsőfokú ítélet perköltség viselésére irányuló rendelkezéseit, és a teljes egészében pervesztes felperest a Pp. 83. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperes javára megállapított – nyilatkozatára figyelemmel az áfát is magában foglaló – első- és másodfokú ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére. Ennek mértékét az ítéltábla az alperes által a Pp. 81. § (1) bekezdése, a (2) bekezdés utolsó fordulata és az (5) bekezdése szerint felszámított összegnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése szerinti mérséklése útján állapította meg. Az ítéltábla álláspontja szerint az alperesi képviselő által kifejtett – kétségtelenül sokirányú, részletes és színvonalas – képviseleti tevékenység sem indokolja a pertárgy értékét lényegesen meghaladó mértékben (az első- és a másodfokú eljárásra együttesen 1.140.000,- Ft + áfában) felszámított ügyvédi munkadíj megítélését, így az elsőfokú eljárásra 127.000,- Ft, míg a másodfokú eljárásra 63.500,- Ft – mindkét esetben áfát is magában foglaló – összegben ítélte a kifejtett tevékenységgel arányosnak az ügyvédi munkadíjat.

A személyes illetékmentes felperes helyett a feljegyzett 36.000,- Ft kereseti- és a 48.000,- Ft fellebbezési eljárási illetéket a Pp. 96. § (1) bekezdés b) pontja és a 102. § (6) bekezdése értelmében az állam viseli.

Győr, 2020. október 22.

Dr. Lezsák József sk.

a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.

előadó bíró

Dr. Molnár Andrea sk.

bíró

A kiadmány hitelül

Kiadó: